

POSTANOWIENIE

27 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 27 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
zażalenia J. S.

na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z 17 listopada 2022 r., XII Ga 1070/21,

w sprawie z powództwa R. L.

przeciwko J. S.

o zapłatę,

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód R. L. wniósł o zasądzenie od J. S. kwoty 56.670,12 zł z ustawowymi odsetkami od 8 września 2020 r. jako świadczenia pobranego nienależnie.

Pozwany J. S. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu uwzględnił żądanie pozwu nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zaprzeczył, aby otrzymał dwukrotnie zapłatę za wystawioną fakturę.

Wyrokiem z 29 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu oddalił

powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, że R. L. i J. G. byli wspólnikami spółki cywilnej w Z. pod nazwą G.. Pozwany od października 2019 r. do marca 2020 r. wykonywał na rzecz wspólników spółki cywilnej różnego rodzaju usługi (pielęgnacja, zieleni, konserwacja urządzeń, odśnieżanie, obsługa recepcji) w należącym do nich obiekcie A. w Z., za wynagrodzeniem w wysokości stwierdzonej fakturami. Wspólnicy pozostają w sporze co do sposobu i zasadności regulowania przez nich należności z tych faktur na rzecz pozwanego. Przeciwny żądaniu jest J. G.. Sąd Rejonowy pominął dalsze postępowanie dowodowe, dostrzegłszy, że powództwo dotyczące wierzytelności należącej do majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej wniesione zostało tylko przez jednego ze wspólników (R. L.), któremu przed rozwiązaniem spółki nie przysługiwała samodzielna legitymacja do dochodzenia tej należności. Majątek wspólników spółki cywilnej jest bowiem niepodzielny.

Na skutek apelacji powoda, wyrokiem z 17 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił wyrok Sądu Rejonowego z 29 czerwca 2021 r. i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy stwierdził, że – niezależnie od błędnego określania strony powodowej przez pełnomocnika ustanowionego przez R. L. w pozwie i dalszych pismach procesowych – na rozprawie pełnomocnik oświadczył, że występuje wyłącznie imieniem R. L., a ze sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty wynikało, że spółka cywilna, w której R. L. pozostawał z J. G. została rozwiązana. Uchybieniem Sądu Rejonowego było nieuwzględnienie tej okoliczności. Rozwiązanie spółki cywilnej powoduje przekształcenie majątkowej wspólności łącznej pomiędzy wspólnikami we współwłasność, do której – stosownie do art. 875 § 1 k.c. – należy stosować przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. W tym stanie rzeczy R. L. może dochodzić tej części wierzytelności, która odpowiada przysługującemu mu udziałowi w majątku niegdyś należącym łącznie do wspólników. Sąd Rejonowy nie był uprawniony do pominięcia całego postępowania dowodowego co do okoliczności spornych na tej podstawie, że dowody te zmierzałyby jedynie do przedłużenia postępowania. Ocena, że powód jest

legitymowany w sprawie uzasadnia wyjaśnienie okoliczności, którymi powód uzasadnił roszczenie.

Jako podstawę kasacyjnego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy powołał art. 386 § 4 k.p.c.

W zażaleniu na orzeczenie z 17 listopada 2022 r. pozwany zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie, iż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Skarżący podkreślił, że z pism składanych w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika wynika, iż żądania dochodzi w niej spółka cywilna, a nie R. L.. Nieprawidłowe oznaczenie strony powodowej powinno prowadzić do oddalenia powództwa bez próby konwalidowania czynności pełnomocnika.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zakresem kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. objęta jest wyłącznie ocena, czy w sprawie wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki wydania orzeczenia kasacyjnego, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku czy prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasacyjnego orzeczenia. Jest ono skierowane wyłącznie przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Ocenie Sądu Najwyższego może być zatem poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasacyjnego rozstrzygnięcia.

Wydanie orzeczenia kasacyjnego Sąd Okręgowy tłumaczył błędną oceną legitymacji czynnej w sprawie, w konsekwencji czego Sąd Rejonowy zaniechał też jakiegokolwiek postępowania dowodowego w niej.

Z akt sprawy w istocie wynika, że w pozwie wniesionym w październiku 2020 r., jak i w odpowiedzi na sprzeciw, osoby zgłaszające żądanie określne były jako: „G. spółka cywilna R. L., J. G.” w Z.. Na rozprawie 29 czerwca 2021 r. J. G. oświadczył jednak, że nie udzielił pełnomocnictwa procesowego do wystąpienia z pozwem oraz że sprzeciwia się powództwu w całości, zaś pełnomocnik wyjaśnił, że w tej sytuacji działa wyłącznie w imieniu R. L. Tak też przyjął Sąd Rejonowy, gdyż wyłącznie tego powoda wymienił w komparycji wyroku. Problem osoby, która wystąpiła z żądaniem można zatem uznać w sprawie za wyjaśniony.

Oceniając w związku z zarzutami apelacji czynności dokonane w sprawie, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na pominięcie przez Sąd Rejonowy informacji o rozwiązaniu umowy spółki cywilnej, do czego doszło z dniem 31 grudnia 2020 r. Rozwiązanie spółki cywilnej powoduje, że przestaje istnieć między byłymi wspólnikami więź, którą Sąd Rejonowy tłumaczył konieczność ich współdziałania przy dochodzeniu roszczenia, w braku którego zaniechał czynności dowodowych w sprawie. Zaistniała sytuacja odpowiada zatem nierozpoznanu istoty sprawy, mającego miejsce w razie wydania orzeczenia, które nie odnosi się do tego co było jej przedmiotem bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania, albo merytorycznych zarzutów strony, z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna albo procesowa unicestwiająca roszczenie. Klasycznym przykładem takiej przesłanki jest – jak w niniejszej sprawie – odmówienie legitymacji czynnej osobie dochodzącej roszczenia, gdy sąd drugiej instancji kwestię tę oceni odmiennie.

Mając powyższe na uwadze – na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 108 § 2 oraz art. 398²¹ k.p.c. – Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

